

**ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ, НАУКИ ТА СПОРТУ
МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
31 травня 2024 року

**ОДЕСА
2024**

УДК 342.7:341.3:364(477)

Оргкомітет конференції

Голова:

Швець Д.В., ректор Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент, заслужений працівник освіти України

Заступник голови:

Корнієнко М.В., проректор Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор.

Члени оргкомітету:

Пишна А.Г., завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Ковальова О.В., професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Томіна В.Ю., професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Марченко О.А., т.в.о. завідувача кафедри кримінального процесу та криміналістики, кандидат юридичних наук;

Лісніченко Д.В., доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики, кандидат юридичних наук, доцент;

Янковий М.О., професор кафедри кримінального процесу та криміналістики, кандидат юридичних наук, доцент;

Магієнко Т.В., професор кафедри психології та педагогіки, кандидат юридичних наук, доцент;

Прудка Л.М., доцент кафедри психології та педагогіки, кандидат психологічних наук;

Пасько О.М., професор кафедри психології та педагогіки, кандидат юридичних наук, доцент.

Статті друкуються в авторському варіанті.

Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей,
які суттєво перевищували запропоновані обсяги.

Захист прав дитини в умовах військової агресії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 31 травня 2024 р.). – Одеса : ОДУВС, 2024 –

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Шановні учасники міжнародної науково-практичної конференції «Захист прав дитини в умовах військової агресії»!

Приємно вітати вас із відкриттям конференції, яка проводиться напередодні Дня захисту дітей, національного свята, покликаного привернути увагу громадськості до проблем дітей. Особливо важливим є звертання уваги на забезпечення захисту дітей в умовах воєнного стану.

В цьому році питання захисту прав дітей розглядаються більш багатоаспектно та в об'єднанні організаторів: Департаменту освіти, науки та спорту Міністерства внутрішніх справ (Україна), Одеського державного університету внутрішніх справ (м. Одеса, Україна), Харківського національного університету внутрішніх справ (м. Харків, України), Національної академії внутрішніх справ (м. Київ, Україна), Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна), Львівського державного університету внутрішніх справ (м. Львів, Україна.) Така потужна кількість організаторів заходу є свідченням того, що діти - це вразлива категорія громадян, яка потребує особливої уваги як з боку держави, так і з боку громадськості.

Динаміка процесів забезпечення захисту прав дитини, які відбуваються у зв'язку із введенням воєнного стану в Україні та жорстоким поведінням країни агресора, призводить до того, що діти стають жертвами та свідками воєнних злочинів, потерпають, як фізично, так і психічно. Тому важливо звертати увагу на необхідність забезпечення психологічного, соціального, юридичного супроводу в аспекті пріоритетного забезпечення прав дітей та збереження дитячого ментального здоров'я в умовах війни. Оскільки діти – це наша майбутня нація, яка повинна бути фізично та психічно здоровою!

Саме тому ми запросили до участі в роботі Конференції як визнаних науковців-теоретиків в різних галузях наук, так і практиків, а також аспірантів, здобувачів вищої освіти, які активно займаються науковими дослідженнями у сфері захисту прав дітей.

Сподіваюся, що сьогоднішня Конференція сприятиме розвитку, формуванню та вдосконаленню наукової думки, виробленню нових концептуальних підходів та практичного досвіду роботи щодо захисту прав дітей у новітніх проявах розвитку нашої державності, досвіду життя в умовах воєнного стану та забезпечення

пріоритету дітей як особливої категорії українців, які потребують важливості реалізації їх прав та захисту, особливо в умовах війни.

Всіх учасників нашої Конференції запрошуюю до плідного, конструктивного діалогу з питань впровадження сучасних наукових поглядів та підходів у сфері забезпечення захисту прав дітей в умовах військової агресії. Бажаю всім плідної співпраці, розширення наукових поглядів, нових ідей, визначення спільних шляхів до подальшої реалізації прав дітей та супроводження даної категорії громадян на усіх етапах становлення та розвитку.

Бажаю всім учасникам приємної та результативної науково-практичної комунікації на нашому заході, творчих вам успіхів, здоров'я, миру і Перемоги!

***Дмитро ШВЕЦЬ,**
Ректор Одеського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент,
заслужений працівник освіти України*

постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів», а також визначив гарантії їх соціального захисту. Серед таких гарантій пропонуємо: запровадження для дітей, які отримали поранення, контузію, каліцтво внаслідок воєнних дій, одноразової грошової допомоги; затвердити для дітей, які отримали поранення, контузію, каліцтво внаслідок воєнних дій окремий пакет медичних послуг, передбачивши надання розширеного переліку необхідних їм медичних послуг та лікарських засобів. Крім того, пропонуємо: в межах виконання Закону України «Про охорону дитинства» Кабінету Міністрів України розробити та затвердити порядок забезпечення безплатним харчуванням постраждалих дітей, а також розробити та затвердити порядок проходження безплатної психологічної, медико-психологічної реабілітації таких дітей. Внесення таких змін до законодавства України дозволить постраждалим дітям отримати належну та вчасну підтримку від держави.

Література:

1. Кількість дітей, постраждалих через російську збройну агресію, збільшилася до 1891 дитини – прокуратура. Українські національні новини. <https://unn.ua/news/kilkist-ditei-postrazhdalykh-cherez-rosiisku-zbroinu-ahresiiu-zbilshylasia-do-1891-dytyny-prokuratura>
2. Конвенція про права дитини: ратифіковано Постановою Верховної Ради України від 27 лютого 1991 року № 789-ХІІ. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
3. Про охорону дитинства. Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-ІІІ. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
4. Порядок надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 05 квітня 2017 року № 268. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/268-2017-%D0%BF#Text>
5. Про невідкладні питання діяльності дошкільних та інтернатних навчальних закладів: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2002 року № 1243. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1243-2002-%D0%BF#Text>

Краснокутський М. І.,

науковий співробітник навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру Національний університет цивільного захисту України
кандидат психологічних наук, доцент

ВПЛИВ ДЕПРЕСИВНИХ СТАНІВ БАТЬКІВ НА ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ДИТИНИ

Депресія є однією з найпоширеніших психічних розладів серед дорослих у всьому світі. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), приблизно 5% дорослого населення страждає на депресію, причому ця цифра може варіюватися залежно від регіону та соціально-економічних умов. В останні роки спостерігається тенденція до зростання кількості випадків депресії, що пов'язано зі стрімким темпом життя, зростаючим рівнем стресу та соціально-економічними труднощами.

Сімейна атмосфера відіграє вирішальну роль у розвитку дитини, формуючи її емоційний та психологічний стан. Діти, які ростуть у середовищі з високим рівнем підтримки, любові та розуміння, зазвичай демонструють кращі показники психічного здоров'я, соціальної адаптації та академічної успішності. І навпаки, напружена та конфліктна сімейна атмосфера може призвести до виникнення у дітей тривожних розладів, депресії та проблем з поведінкою. гармонійні сімейні стосунки є фундаментом для здорового розвитку дитини та формування її особистості [1, с. 45].

Отже, актуальність нашого дослідження впливу депресії батьків на дітей обумовлена зростаючою поширеністю психічних розладів у дорослих та їх впливом на родинні відносини. Депресія батьків може суттєво впливати на емоційний, когнітивний та соціальний розвиток дитини, що робить цю проблему особливо важливою для сучасного суспільства. Вивчення цього впливу дозволяє розробити ефективні методи підтримки та втручання, що сприяють покращенню психологічного здоров'я дітей і допомагають запобігти негативним наслідкам у майбутньому. У сучасному світі, де кількість випадків депресії постійно зростає, такі дослідження є необхідними для забезпечення здорового розвитку наступних поколінь.

Мета дослідження: визначити, як депресивні стани батьків впливають на психологічне здоров'я дитини.

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити наступні завдання:

- вивчити теоретичні основи проблеми;
- проаналізувати існуючі дослідження;
- розробити рекомендації щодо мінімізації негативного впливу.

Для створення обґрунтованого та інформативного дослідження використовувалися різноманітні методи. Таких як аналіз наукових

статей та книг, що досліджують цю проблему, для отримання об'єктивної інформації та наукових доказів. Проведені огляди емпіричних досліджень, що дозволили оцінити результати попередніх наукових робіт у даній області. Також було використано аналіз статистичних даних з метою оцінки поширеності депресії серед батьків та її можливого впливу на дітей.

Опитування та інтерв'ю з батьками і дітьми дозволили отримати глибше розуміння впливу депресивних станів батьків на дітей. Крім того, допомагають виявити, як вони самі сприймають свій стан та його вплив на дітей, тоді як опитування дітей дозволяють зрозуміти їхні переживання і потреби. Ці методи забезпечують можливість зібрати якісні дані про емоційний стан, поведінку та соціальні взаємодії дітей у сім'ях з депресивними батьками.

Таким чином, проведений аналіз результатів емпіричних досліджень показав чіткий зв'язок між депресивними станами батьків і психологічним здоров'ям їхніх дітей. Діти, які виростають у сім'ях з депресивними батьками, часто демонструють підвищений рівень тривожності, депресії та поведінкових проблем. Результати досліджень також свідчать про те, що негативний вплив батьківської депресії може проявлятися у зниженій успішності в школі, соціальній ізоляції та труднощах у формуванні здорових стосунків.

Теоретичні аспекти депресії охоплюють визначення, класифікацію та основні теорії виникнення цього психічного розладу. Депресія визначається як стан тривалої пригніченості та втрати інтересу до життя, що супроводжується низкою емоційних, когнітивних і фізичних симптомів. Класифікація депресії включає різні форми, такі як клінічна депресія, дистимія, сезонна афективна розлад та біполярний розлад. Основні теорії виникнення депресії включають біологічну (генетичні фактори, нейрохімічні дисбаланси), психологічну (негативні мисленнєві схеми, травматичні події) та соціальну (стрес, соціальна ізоляція) компоненти. Розуміння цих теоретичних аспектів є ключовим для розробки ефективних підходів до лікування та підтримки людей з депресією.

Психологічні розлади у дітей, пов'язані з депресією батьків, можуть бути різноманітними та включати депресію, тривожність, внутрішню напругу та низьку самооцінку. Діти, які виростають у сім'ях з депресивними батьками, частіше стикаються з емоційними труднощами та мають більшу схильність до розвитку психічних проблем. Психологічні розлади у таких дітей можуть виявлятися у різні періоди їхнього життя, від дитинства до підліткового та

дорослого віку, якщо не буде забезпечено відповідної підтримки та терапевтичного втручання.

Серед типів розладів, пов'язаних із депресією батьків у дітей, найбільш поширеними є депресія, тривожні розлади та поведінкові проблеми. Діти, які виростають у сім'ях з депресивними батьками, можуть самі виявляти симптоми депресії, такі як постійне сумне настрої, втрата інтересу до звичних занять та низька енергія. Тривожні розлади також можуть розвиватися у дітей, які постійно відчувають напругу та тривожність у сімейному середовищі. Поведінкові проблеми, такі як агресивність, непослух, зниження соціальних навичок, також можуть бути наслідком депресії батьків у дітей. Ці типи розладів можуть виявитися у дітей у різний час та у різній мірі, в залежності від індивідуальних особливостей та конкретних умов сімейного життя. [3, с. 458].

Вікові особливості проявів психологічних розладів у дітей, чий батьки страждають на депресію, можуть відрізнитися залежно від їх віку. У молодшому віці діти можуть проявляти більш очевидні симптоми, такі як роздратованість, сльозливість або страх, а також можуть демонструвати неврівноважену поведінку або знижену активність. У підлітковому періоді діти можуть виявляти складніші симптоми, такі як почуття відділення, самотності чи неприйнятності. За цього віку можуть з'являтися проблеми з самооцінкою, відносинами з оточуючими та навчанням, а також можуть спостерігатися спроби саморегуляції через негативні стратегії, такі як руйнівна поведінка або зловживання речовинами. Врахування цих вікових особливостей допомагає забезпечити належну підтримку та ефективну терапію для дітей, що виростають у сім'ях з депресивними батьками.

Висновок. Із вищезазначеного можна зробити висновок, що депресія батьків може мати серйозний вплив на психологічне здоров'я їхніх дітей. Цей вплив може проявлятися у різних типах психологічних розладів, зміні поведінки та емоційному стані дітей. Однак існують шляхи мінімізації цього негативного впливу, такі як психологічна або психотерапевтична допомога для батьків, створення підтримуючого сімейного середовища та розвиток ефективних стратегій управління стресом для всієї родини. Ретельна увага до психічного благополуччя сім'ї може сприяти збереженню психологічного здоров'я дітей та покращенню якості їхнього життя.

Практичні рекомендації для батьків щодо підтримки дітей у сім'ях, де є депресія, можуть включати регулярне спілкування з

дітьми про їхні почуття та емоції, створення стабільного та спокійного сімейного середовища та підтримку в розвитку їхніх соціальних навичок та самооцінки. Батьки також можуть активно шукати психологічну допомогу для себе, щоб краще управляти своїми емоціями та стресом, тим самим підвищуючи свою здатність підтримувати дітей. Крім того, важливо встановити регулярний розпорядок дня, забезпечити здорове харчування, фізичну активність та достатній відпочинок для всіх членів сім'ї, що сприятиме загальному психологічному благополуччю.

Шляхи мінімізації негативного впливу депресії батьків на дітей включають створення підтримуючого та стійкого сімейного середовища. Важливо надавати батькам доступ до психологічної підтримки та терапії, щоб допомогти їм управляти своїми емоціями та стресом. Також необхідно забезпечити дітям можливість відкрито спілкуватися про свої почуття та допомогти їм розуміти, що депресія їхніх батьків не є їх виною. Крім того, розвиток ефективних стратегій для виявлення та управління стресом у всієї сім'ї може допомогти зменшити вплив депресії батьків на дітей. Такі заходи сприяють збереженню психологічного благополуччя дітей у сім'ях з депресивними батьками.

Література:

1. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 424 с.

2. Соціальна психологія в Україні : довідник / за ред. М. М. Слюсаревського ; упоряд. І. І. Ревера, С. Є. Фіськович ; Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. Вид. друге, перероб. і допов. К. : Талком, 2019. 324 с.

3. Goodman S. H., Gotlib I. H. Risk for psychopathology in the children of depressed mothers: A developmental model for understanding mechanisms of transmission. *Psychological Review*, 106(3), 1999. P. 458-490.

4. Weissman M. M., Wickramaratne P., Nomura Y., Warner V., Pilowsky D., Verdelli H. Offspring of depressed parents: 20 years later. *American Journal of Psychiatry*, 163(6), 2006. P. 1001-1008.

5. Lovejoy M. C., Graczyk P. A., O'Hare E., Neuman G. Maternal depression and parenting behavior: A meta-analytic review. *Clinical Psychology Review*, 20(5), 2000. P. 561-592.

Крецу Д.,
курсантка 2-го курсу,

Закалик Г. М., Шувар Н. М. СТРЕСОСТІЙКОСТІ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	
Кагдіна І.Ф. ЦИФРОВА БЕЗПЕКА ДІТЕЙ У ІНФОРМАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	
Каменецька К.В. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: СУЧАСНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	
Кіблик Д.В. ЗАХИСТ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ	
Кільова С. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ	
Ковальова О.В. ТІЛЕСНІ ПОКАРАННЯ ДІТЕЙ БАТЬКАМИ: МЕТОД БАТЬКІВСЬКОГО ВИХОВАННЯ ЧИ ПРОЯВ ФІЗИЧНОЇ ФОРМИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА?	
Taştan Coşkun COERCIVE MEASURES OF INFLUENCE APPLIED TO PERSONS WHO HAVE COMMITTED DOMESTIC VIOLENCE FOR THE LEGISLATION OF TURKEY	
Кравцова Т.М. ПРАВОВИЙ СТАТУС «ДИТИНА, ЯКА ПОСТРАЖДАЛА ВІД ВІЙНИ»: ПИТАННЯ ОТРИМАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ	
Краснокутський М. І. ВПЛИВ ДЕПРЕСИВНИХ СТАНІВ БАТЬКІВ НА ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ДИТИНИ	
Крецу Д. КІБЕРБУЛІНГ ТА ОНЛАЙН-ЕКСПЛУАТАЦІЯ ДІТЕЙ: ЗАХОДИ ПРОФІЛАКТИКИ З БОКУ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	
Крисько А.Є. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЕВАКУАЦІЇ ТА ПЕРЕМІЩЕННЯ ДІТЕЙ З РАЙОНІВ АКТИВНИХ БОЙОВИХ ДІЙ	
Кузіна В.О. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ДІТЕЙ НА ОСВІТУ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ	

Наукове видання

**ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ.
МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції**

м. Одеса, 31 травня 2024 року

Підп. до друку 24.09.2023. Формат 60x84/16.

Друк Rizo. Папір офсетний. Гарнітура Times.

Ум.-друк.арк 16,62. Обл.-вид. арк. 16,5

Надруковано з готового оригінал-макета

Редакційно-видавничий відділ

Одеського державного університету внутрішніх справ

м. Одеса, вул. Успенська, 1

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДП №3507 від 25.06.2009